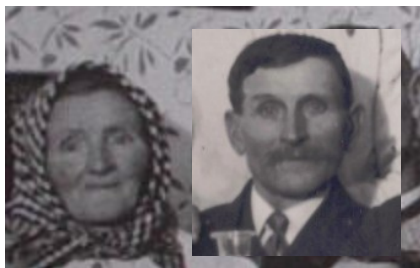

Životní příběh Aloise Šoby

18.7.2016

Rodový původ

Alois Šoba se narodil 13.11.1911 do rodiny rolníka Františka Šoby, jeho maminka Marie byla rozená Molíková.

Rodiče Aloise Šoby, Marie rozená Molíková a František Šoba

Rod Šobů je po staletí pevně zakotven na Znojemsku, v Mašovicích. Nelze vyloučit jakousi souvislost k historické vinici „Šobes“ nacházející se právě v blízkosti Mašovic.

I Molíkovi jsou silně vázáni k Mašovicím, jejich rod je doložen souvislou linií Molíků (původně Mölig) vedoucí až ke Gregoriusovi Molíkovi narozenému roku 1630.

Po celá staletí se oba rody držely svých hospodářství, muži si brali za manželky vždy ženy z blízkého okolí.

Mašovice na pohlednici z doby dětství Aloise Šoby

Obec Mašovice byla etnicky po celou dobu své existence prakticky ryze česká, byť některá tamní příjmení mají německý původ. V Mašovicích se vždy mluvilo česky, lze říci, že Alois Šoba byl Moravan českého původu.

Mašovice spadají pod Biskupství brněnské, v obci žil lid vyznání římskokatolického, což platilo i pro rodiče Aloise Šoby, který byl pokřtěn jako římský katolík. Ve svých služebních materiálech uváděl náboženské vyznání římskokatolické.

Alois Šoba musel dobře prospívat v mašovicke obecné škole, když jej rodiče dali na studia do Znojma na reálné gymnasium, kde se – jak víme – projevily jeho nadprůměrné schopnosti ve studiu matematiky. Na tomto gymnasiu učili profesori – vlastenci, Sokolové.

Alois Šoba se tam seznámil se svým spolužákem, budoucím spolubojovníkem u RAF Adolfem Zeleným, který se pak v roce 1945 za Aloise Šobu čestně zaručil při prokazování válečné účasti vojáků navrátilivších se ze zahraničních armád. Lze se domnívat, že i doba studií na znojemském gymnasiu hrála významnou roli ve formování osobnosti mladého Aloise Šoby, který tehdy ještě netušil, jak moc bude jednou potřebovat umět správně se rozhodnout v těžkých a nepřehledných situacích.

Leta studií, služba v ČS armádě ve druhé polovině 30-tých let

Rodiče Aloise Šoby nepočítali s tím, že by syn Alois někdy převzal jejich rodinné hospodářství a zbytek života strávil jako rolník. Alois Šoba se rozhodnul pro vojenskou kariéru. Po maturitě a základní vojenské službě se přihlásil na důstojnickou školu, kterou absolvoval roku 1937 a byl vyřazen jako poručík dělostřelectva.

Poručík dělostřelectva Alois Šoba

Mezinárodní situace se v té době stále zhoršovala. Následky nešťastných rozhodnutí po první světové válce, hospodářská krise a jiné okolnosti začaly přibližovat svět k dalšímu válečnému konfliktu. Českoslovenští Němci, kteří se ve své většině po roce 1918 neztotožnili se svým novým státem začali národně orientovanou ČS republiku podvracet a budoucnost spatřovali v proklamované velkoněmecké říši. Vnitropolitické situaci Československa nepomohli ani čeští a slovenští fašisté, rovněž tak českoslovenští komunisté, tehdy ještě pevně stojící na straně německého národního socialismu. Došlo k anšlusu Rakouska, budoucnost ČSR začala vypadat dosti špatně.

Toto vše mladý poručík Alois Šoba vnímal velmi intenzivně. Rurální původ, inspirující prostředí znojemského reálného gymnasia a vojenské školy musely uvědomělého důstojníka ČS armády burcovat k povinnosti.

Odchod do zahraničí

Ještě jednou se vraťme do konce třicátých let 20-tého století. Pokusme se podívat do této doby, tak jak se tehdejší poměry mohly jevit mladému, ani ne třicetiletému poručíku ČS armády Aloisi Šobovi. Československo mělo za sebou vážnou hospodářskou krizi. V

zemi se hlásili ke slovu českoslovenští Němci s požadavky na připojení území, na kterých žili k Německu. V českém národě se stále více projevovali sympatizanti krajních názorů zastoupeni fašistickou obcí. Komunisté, kteří tehdy měli zhruba desetiprocentní účast v parlamentu stáli tam, kam je postavili jejich moskevští představení – tedy proti demokracii, kapitálu a na straně německých nacionálních socialistů. Na Slovensku bylo dost těch, kdo začali projevovat stále intenzivněji neloajalitu ke společnému státu. Československo se dostávalo pod narůstající tlak ze strany nacistického Německa. Uvědomělí Čechoslováci jistě spoléhali na západní mocnosti, se kterými jsme přece měli uzavřenou vzájemnou smlouvu. Národ se velmi statečně projevil při dvou mobilizacích – a pak mnichovská zrada. Takže nejen neurovnané poměry v republice, odstoupení území, ale i ztráta západních spojenců. Kdekdo začal mít poráženecké postoje.

Z pohledu mezinárodněpolitického – tady bylo snad úplně všechno špatně. Pozice Německa vůči Československu byla jasná, tam není co dodat. Vztah polské vlády k ČR byl rovněž špatný. Podobně Maďaři. Pro celý zbytek světa navíc platila mnichovská smlouva a usadil se názor, že jakýkoli protest proti této deklaraci znamená riziko rozpoutání války.

Je po obsazení pohraničí, situace v zemi a jejím okolí je taková, jak stojí výše, půl roku se neděje nic. Pak přijde 15. březen 1939.

Poručík Alois Šoba je demobilizován a stojí před rozhodnutím, co teď. Je jasně orientován svým přesvědčením a vázán vojensou přísahou. Jak se má ale zorientovat v situaci, jak má pomoci své vlasti mimo její území ?

Při všem, co je mi svaté ... i život svůj ochotně dám na ochranu vlasti a za její svobodu !

Tak roku 1932 přísahal Alois Šoba a tohoto svého závazku si byl plně vědom. Nebyl vojákem, který jen čeká, až dostane rozkaz. Věděl, že přísaha platí, i když rozkazy nepřicházejí. Příklad platí, i když vojenské těleso nebo dokonce celá armáda neexistují ! Příklad platí, i když je vlast obsazena !

Vlast byla definitivně okupována ode dne 15.3.1939. Mám dojem, že pro Aloise Šobu nastaly z hlediska rozhodování, jak bránit vlast nejtěžší chvíle. Země obsazena, platí mnichovská smlouva, i Anglie si vybrala hanbu (*W.Churchill v září 1939 : „Mohli jsme si vybrat mezi hanbou a válkou, vybrali jsme si hanbu a teď máme i válku.“*). Září 1939 – napadeno Polsko, západní mocnosti se konečně chápou svých závazků a vyhlásují válku Německu.

Zářím 1939 se tedy situace mění. Německo je napadením Polska ve válečném stavu se západními mocnostmi. Trvá to sice ještě více, než rok než je mnichovská smlouva zneplatněna rozhodnutím britské vlády, de facto však smlouva tou dobou už představuje pouze akt neúspěšné snahy o uklidnění nebezpečného Hitlera v roce 1938.

Balkánskou cestou do Francie.

Alois Šoba odchází v únoru 1940 z protektorátu. V dubnu téhož roku je po neúspěšném pokusu o proniknutí Maďarskem do Jugoslávie, kde v Bělehradě stále působilo naše velvyslanectví vrácen na Slovensko. Nicméně na další pokus již do Bělehradu dorazí a nekonečnou cestou přes Bejrút a Marseilles dorazí do Francie, kde se ještě v létě roku 1940 stačí účastnit ústupových bojů v řadách československé armády. Na poslední chvíli se mu a jeho druhům nakonec ještě podaří uniknout přes moře do Anglie. Ano, byl to

ústup, ale statečný, proti naprosté převaze a je nade vše pochybnost, že při odporu, který naši kladli byly wehrmachtu způsobeny velké ztráty.

V Anglii

Tento článek nemá za cíl podrobně zdokumentovat válečná leta Aloise Šoby ve Velké Británii. To je úplně jiné téma, a to pro odborníka na vojenskou historii 20-tého století. Já se snažím vidět tento příběh spíše v rovině ideové. Proto teď nepokračuji popisem vojenské kariéry Aloise Šoby, seznamem vojenských útvarů, ve kterých působil a zbraní, se kterými jeho jednotky u RAF bojovaly. Navíc nám v letech 1940 – 1945 spousta informací o působení Aloise Šoby u RAF chybí. Asi i proto, že víme, že se díky svým schopnostem a znalosti matematiky dostal k jedné z nejpřísněji utajených zbraní – k radiotechnickému vojsku, ke strategickým vojenským radarům.

Nechejme tedy vojenskou historii vojenským historikům. Připomenu jen jednu zajímavost – a sice, že díky kvapnému odchodu z Francie spojenou se zmatky, které při evakuacích panovaly nebyl Alois Šoba zařazen k Československým jednotkám ve Velké Británii, ale k jednotkám britským. Byla to chyba, administrativní šotek, napravit se jí nepodařilo až do konce války. Nakonec tento omyl zřejmě napomohl k tomu, že se Aloisi Šobovi po válce vyhnuly ty nejhorší perzekuce – nebyl na seznamech našich zahraničních vojáků.

Návrat domů

Alois Šoba se vrátil do vlasti v srpnu 1945. Živ a zdrav, jistě vyčerpaný, ale na druhou stranu zase nepochybně s pocitem splněné povinnosti. Pro ČS armádu se rázem stal

prvotřídním vojenským odborníkem, navíc velitelem s bojovou zkušeností. To vše – samozřejmě – jen do února 1948. Následoval nucený odchod z armády, poté jen podřadná zaměstnání. Není však bez zajímavosti, že někdy koncem 50-tých let byl Alois Šoba přizván k vedení jakéhosi semináře na brněnské Vojenské technické akademii. Přece jenom byly jeho znalosti velmi cenné. Byl to ale jediný případ, Alois Šoba se tak mohl o své vojenské zkušenosti dělit leda s přáteli a příbuznými, což ovšem vzhledem k jeho introvertní povaze nebylo moc časté.

Pak ještě poslední satisfakce za života Aloise Šoby – a sice rehabilitace v roce 1968.

Na závěr

Alois Šoba zemřel v roce 1969, den před svými narozeninami. Byl to člověk, který vykonal neocenitelnou službu své vlasti, byť po jistou dobu oficiálně neuznávanou. Ale my všichni jsme vždy věděli svoje, a věděli to i ti, co mu po roce 1948 nepřáli. Jejich chování toho bylo důkazem, oni se totiž takových lidí, kteří se zorientovali ve složité situaci a dokázali se postavit za svou vlast, ideu, víru a přesvědčení, **oni se jich strašně báli !**

Tomáš Vůjta